

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 2, 2014 [Назад](#) [Головн](#)

УДК 332:391.687

Д. М. Лойко,
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
О. О. Фомін,
магістр кафедри економіки підприємства,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ШВЕЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

D. M. Loyko,
PhD in Economics, Associate Professor of chairs of economy of enterprise
of the Kiev national university of technologies and design, the city of Kiev
O. O. Fomin,
master's degree of chairs of economy of enterprise
of the Kiev national university of technologies and design, the city of Kiev

LEVEL DETECTION OF ECONOMIC SAFETY OF THE SEWING FACTORY

В статті визначено склад економічної безпеки швейного підприємства за функціональними складовими за результатами проведені аналізу наукових праць. На основі виділених функціональних складових розроблено систему критеріїв для визначення рівня економічної безпеки швейного підприємства. Запропоновано здійснення постійного моніторингу рівня економічної безпеки та впроваджені заходів управління рівнем економічної безпеки швейного підприємства.

In paper the composition of economic safety of the sewing factory on functional components by results of the spent analysis of proceedi is defined. On the basis of the gated out functional leaving the system of criteria is developed for a level detection of economic safety of sewing factory. Realization of constant monitoring of level of economic safety and a heading of provisions on management of level economic safety of the sewing factory is offered.

Ключові слова: швейне підприємство, економічна безпека, складові, рівень, управління.

Keywords: sewing factory, economic safety, components, level, management.

Вступ. Інтенсивна зміна факторів зовнішнього середовища, яка викликає нестабільність умов господарювання суб'єктів ринку, створює загрози їх економічній безпеці. Така ситуація змушує підприємства швидше адаптуватися до умов функціонування, вимагає вміння пошуку та реалізації шляхів забезпечення стабільного розвитку на основі виявлення, нейтралізації та попередження загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Достатня кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених присвячена розробці теоретичних основ економічної безпеки підприємства, зокрема: Ареф'євої О., Андрущенко М., Василенка В., Гейця В., Гічової Н., Дубецької С., Діденко С., Жаліла Я., Заблудської І., Ілляшенка Камиширкової С., Капустіна Н., Ковальова Д., Козаченка А., Круша П., Користіна О., Кузенко Т., Лисенка Ю., Лойко В., Лоханової Н., Ляшенко О., Мігус І., Олійникова Озаріної О., Плетнікової І., Подлужної Н., Покропивного С., Пономарьова В., Руденко І., Судакова О., Сухорукова А., Соловйова А., Сухорукової Т., Шличков В. та ін. і підходи до визначення сутності, принципів, виявлення факторів впливу та оцінки рівня економічної безпеки підприємства є розрізненими. Не встановлено єдиний методичний підхід до дослідження стану економічної безпеки та єдиних методів прогнозування рівня економічної безпеки підприємства. Таким чином, виникає потреба дослідженні теоретико-методичних засад визначення рівня економічної безпеки підприємства, управління економічною безпекою підприємства та обґрунтування шляхів реалізації, прикладне застосування яких дозволить забезпечувати стабільний розвиток підприємств на основі виявлення загроз їх безпечній діяльності

Мета статті. Визначення рівня економічної безпеки підприємства за функціональними складовими, формування їх складу для швейного підприємства та розробка рекомендацій щодо підвищення рівня економічної безпеки швейного підприємства.

Основні результати дослідження.

Сучасний розвиток ринкових відносин та значні обсяги імпорту швейної продукції обумовлює необхідність кардинальних перетворень у сфері економічної безпеки вітчизняних швейних підприємств. Сутність цих перетворень полягає у здійсненні комплексу заходів, які гарантовано забезпечать управління економічною безпекою підприємства адекватне умовам його функціонування в сучасному конкурентному середовищі.

Вивчення наукових джерел показало відсутність єдності як в методиці визначення рівня економічної безпеки на всіх рівні підприємства, так і в відсутності єдиного поглядів авторів щодо кількості та назв функціональних складових економічної безпеки. Майже всі автори в складі економічної безпеки на перше місце ставлять фінансову безпеку, а інші складові мають значну варіативність. Їх кількість коливається від 4 до 14. Оскільки економічна безпека підприємства є системою, вона представляє собою сукупність структурних елементів, кожен із яких має власний зміст, набір критеріїв та засобів забезпечення. Розробка та реалізація комплексу заходів забезпечення належним стану цих підсистем є головною метою досягнення високого рівня економічної безпеки підприємства. Але єдиного підходу до виділення основних складових цієї економічної категорії немає.

В своїй роботі С. Покропивний [1, с. 536] пропонує відповідно до ресурсно-функціонального підходу виокремлювати сім функціональних складових економічної безпеки, серед яких: фінансова, інтелектуальна й кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, екологічна, інформаційна та силова. Аналогічного підходу до визначення функціональних підсистем економічної безпеки та їх сутності дотримуються І. Плетнікова [2], В. Забродський і Н. Капустін [3]. Але запропонована науковцями надійна неповною: не враховано важливі підсистеми економічної безпеки, які визначають ефективність використання маркетингових інструментів та рівень надійних взаємозв'язків підприємства з контрагентами. Для швейних підприємств маркетингова складова є дуже важливою, тому що ефективність реалізації продукції підприємства залежить від маркетингових факторів. Саме тому серед функціональних складових економічної безпеки доцільно виділити маркетингову підсистему. Подібного підходу визначення функціональних складових економічної безпеки підприємства дотримуються Ковальова Д. та Сухорукової Т. [4], але окрім зазначених структурних елементів науковці виокремлюють додатково ресурсну та соціальну підсистеми, що акцентує увагу на соціальній захищеності його працівників та рівня залежності підприємства від рівня надійності зв'язків з його контрагентами, що визначають можливості стабільного функціонування. Озарина О. та Андрущенко М. [5] запропонували більш деталі

класифікацію складових економічної безпеки, серед яких вони виділили наступні: виробничу, техніко-технологічну, просторову, трудову, фінансову, інформаційно-інтелектуальну та екологічну. Але представлені підходи до визначення підсистем економічної безпеки, на нашу думку, є неповними. Враховуючи особливості функціонування швейних підприємств доцільно до функціональних складових, розглянутих Озаріною О. та Андрущенко М. [5] додати маркетингову безпеку, а простор безпеку розглядати як силову. Зважаючи на те, що швейні підприємства майже не задають шкоди навколишньому довкіллю, то функціональну складову екологічної безпеки доцільно замінити на безпеку з охорони праці.

Результати аналізу сучасних підходів до складу економічної безпеки за функціональними складовими наведено в табл. 1.

Таблиця 1.
Сучасні підходи щодо аналізу складу економічної безпеки за функціональними складовими
(узагальнено авторами за аналізом фахових джерел)

№	Назва функціональної складової економічної безпеки	Покропивний С.Ф. [1]	Ковалев Д., Сухорукова Т. [4]	Озаріна О., Андрущенко М. [5]	Ільашенко С. [6]	Ареф'єва О., Кузенко Т. [7]	Петровіч Й.М. [8]	Круш П.В. [9]	Шульга І.П. [10]	Діденко Є.О. [11]	Камишнікова Є.В. [12]	Користін О.Є. [13]	Гічо Н. [14]
1	Фінансова	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
	Економічна (комерційна)											+	+
2	Техніко-технологічна	+	+	+		+		+		+			
	Технологічна				+		+		+				
	Виробнича			+							+		
	Виробничо-технічна												+
	Техногенна						+						
	Інвестиційно-технологічна										+		
	Інноваційно-технологічна												+
	Науково-технічна											+	
3	Інтелектуальна і кадрова	+	+					+		+			+
	Інтелектуальна			+	+	+	+				+		
	Кадрова				+		+		+			+	
	Трудова			+									
	Соціальна		+			+	+					+	+
	Безпека праці					+							
4	Політико-правова	+	+			+		+		+			
	Правова				+		+		+				
5	Інформаційна	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	
6	Екологічна	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
7	Силова	+	+		+	+	+	+		+			
	Фізична											+	
8	Ресурсна		+			+	+						
	Сировинна												+
9	Просторова			+									
10	Ринкова				+		+						+
11	Майнова								+				
	Матеріально-технічного забезпечення										+		
12	Корпоративна								+				
13	Інтерфейсна				+		+						
14	Енергетична						+						+
15	Збутова										+		
	Разом	7	9	8	10	10	14	7	8	7	7	6	9

В досліджених авторських підходах щодо аналізу економічної безпеки підприємства за функціональними складовими можна виділити наступні спільні риси (табл. 1). Всі автори виділяють складову, яку називають фінансовою або економічною (комерційною) безпекою. Більшість авторів цю складову ставлять на перше місце структури. Наступна складова, яку виділяють автори в складі економічної безпеки підприємства – це техніко-технологічна (технологічна, виробнича, виробничо-технічна, техногенна, інвестиційно-технологічна, інноваційно-технологічна, науково-технічна). Різноманітність назв цієї складової викликана тим, що кожен автор наголошує саме на певних особливостях техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємства. Ще одна складова, яка також називається авторами по-різному, – це інтелектуальна і кадрова. Частина авторів розділяє цю складову на дві, а саме: окремо інтелектуальну, окремо – кадрову. Також близько за змістом до цієї складової автори виокремлюють трудову, соціальну і навіть безпеку праці. Політико-правову або правову складову економічної безпеки виділило 8 із 12 авторів. Інформаційну складову виділяють 10 із 12 авторів. Екологічна складова присутня в 11 із 12 розглянутих структур економічної безпеки. Силову або фізичну безпеку включено до 8 структур із 12. Ресурсну складову виділяють 3 автори, а 1 автор виокремлює сировинну складову економічної безпеки. Назви функціональних складових, такі як просторова, майнова, матеріально-технічне забезпечення, корпоративна, збутова зустрічаються в дослідженнях тільки по одному разу. Енергетичну, інтерфейсну та ринкову складові виділили 2 автори із 12.

За проведеними дослідженнями складу економічної безпеки зробити висновок, що економічна безпека підприємства є комплексним багатогранним поняттям пов'язана не тільки з постійним впливом зовнішніх факторів, а і з внутрішнім станом підприємства. Відтак, рівень економічної безпеки відображає погодженість збалансованість інтересів підприємства та інших суб'єктів ринку. Вона може розглядатися як практичне втілення положень теорії ресурсної взаємозалежності, відповідно якої у своїй діяльності підприємство має врахувати різні інтереси ринкових контрагентів.

На підставі проведеного дослідження щодо економічного стану вітчизняних швейних підприємств можна дійти висновку, що сучасний стан економіки країни надає можливості найближчим часом кардинально змінити ситуацію на краще та підвищити рівень інноваційності та конкурентоспроможності продукції швейних підприємств. Типовою проблемою українських швейних підприємств є відсутність системної стратегічної інформації про споживачів, ринки, канали збуту; не проводиться аналіз можливої кооперації підприємств як в межах країни так і за її межами; низька гнучкість організації виробництва, відсутність системи, яка б пов'язувала б

підсистеми підприємства; низький рівень впровадження вітчизняними швейними підприємствами нових розробок інших держав, які користуються попитом на світовому ринку, та розробки і впровадження у виробництво власних інноваційних рішень.

За проведеними дослідженнями доцільно представити рівень економічної безпеки підприємства як наступну залежність:

$$ЕБП = f\{\PhiБ; КБ; ВБ; МБ; ІІБ; ІІІ; ІІІБ; БОП; СБ\}, \quad (1.1)$$

де *ЕБП* – рівень економічної безпеки підприємства; *ΦБ* – рівень фінансової безпеки; *КБ* – рівень кадрової безпеки; *ВБ* – рівень виробничої безпеки; *МБ* – рівень маркетингової безпеки; *ІІБ* – рівень інноваційно-інформаційної безпеки; *БОП* – рівень безпеки з охорони праці; *СБ* – рівень силової безпеки.

Систему одиничних показників, за якими розраховуються групові показники (коефіцієнти, які представляють рівень відповідної функціональної складової економічної безпеки швейного підприємства) наведено в табл. 2.

Таблиця 2.
Система одиничних показників економічної безпеки підприємства
(складено за опрацюванням наукових джерел [9, 11, 13, 15, 16])

Інтегральний показники	Групові показники	Одиничні показники
Рівень економічної безпеки швейного підприємства	1. Рівень фінансової безпеки	1.1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності 1.2. Коефіцієнт автономії 1.3. Коефіцієнт рентабельності активів
	2. Рівень кадрової безпеки	2.1. Ефективність управління персоналом підприємства 2.2. Коефіцієнт стабільності складу працівників 2.3. Продуктивність праці працівників
	3. Рівень виробничої безпеки	3.1. Коефіцієнт придатності основних засобів 3.2. Коефіцієнт активної частини основних засобів 3.3. Коефіцієнт механізації та автоматизації виробничих процесів
	4. Рівень маркетингової безпеки	4.1. Коефіцієнт маркетингової активності 4.2. Коефіцієнт оновлення асортименту продукції 4.3. Коефіцієнт рентабельності реалізації продукції
	5. Рівень інноваційно-інформаційної безпеки	5.1. Коефіцієнт виконання договірних зобов'язань постачальниками 5.2. Коефіцієнт виконання договірних зобов'язань підприємством 5.3. Коефіцієнт інноваційної активності підприємства
	6. Рівень безпеки з охорони праці	6.1. Коефіцієнт ефективності системи внутрішнього менеджменту 6.2. Коефіцієнт ефективності системи охорони праці на підприємстві
	7. Рівень силової безпеки	7.1. Коефіцієнт ефективності захисту майна підприємства 7.2. Коефіцієнт ефективності захисту працівників

Вважаючи, що всі виділені функціональні складові є однаково важливими при формуванні рівня економічної безпеки, рівень економічної безпеки швейного підприємства, визначено як середньо арифметичну величину від розрахованих рівнів функціональних складових. Отриманий результат рівня економічної безпеки швейного підприємства охарактеризовано в залежності від діапазонів отриманих в ході дослідження значень відповідно до теорії Харрінгтона [7] (табл.3).

Таблиця 3.
Діапазони значення рівня економічної безпеки швейного підприємства відповідно до теорії Харрінгтона
(запропоновано автором на основі [6,7])

Діапазон значень	Характеристика оцінки
0,00 – 0,19	незадовільний рівень економічної безпеки підприємства
0,20 – 0,36	низький рівень економічної безпеки підприємства
0,37 – 0,62	задовільний рівень економічної безпеки підприємства
0,63 – 0,79	добрий рівень економічної безпеки підприємства
0,80 – 1,00	відмінний рівень економічної безпеки підприємства

Порівнюючи отримані в результаті розрахунків числові значення рівня економічної безпеки швейного підприємства, можна визначити заходи, які необхідні, запровадити щоб підтримати на вже забезпеченому рівні або підвищити значення цього показника.

Представлений методичний підхід ґрунтується на дослідженні стану економічної безпеки та реалізації підприємством стратегії безпечного розвитку. Застосування його у господарській діяльності швейного підприємства передбачає поетапну реалізацію керівництвом всіх управлінських функцій щодо підтримання належного рівня економічної безпеки.

Для дослідження рівня економічної безпеки було обрано швейне підприємство ТОВ «Бізнес-Ленд», яке розташовано у місті Києві. Розрахунки рівня економічної безпеки підприємства проводилися за даними квартальної звітності. Таким чином для аналізу було обрано 8 періодів діяльності підприємства за 2011-2012 рр. Результат розрахунків наведено в табл. 4.

При визначенні проблем економічної безпеки ТОВ «Бізнес-Ленд» за проведеними розрахунками можна зробити наступні висновки. За результатами розрахунку можна побачити негативну тенденцію поступового зниження значення інтегрального показника рівня економічної безпеки швейного підприємства за весь період дослідження з 0,7111 до 0,5208. За наведеною шкалою діапазону рівнів економічної безпеки за теорією Харрінгтона (табл. 3) можна зробити висновок, що рівень економічної безпеки ТОВ «Бізнес-Ленд» знизився і перейшов з діапазону «добрий рівень економічної безпеки» до «задовільний рівень економічної безпеки».

Таблиця 4.
Результати розрахунків рівня функціональних складових економічної безпеки ТОВ «Бізнес-Ленд»
(розраховано авторами)

Назва функціональної складової	2011 р.				2012 р.			
	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
Фінансова безпека	0,4565	0,8124	0,4607	0,6747	0,7472	0,3969	0,5125	0,2468
Кадрова безпека	0,4219	0,7340	0,6755	0,6839	0,4589	0,5134	0,4815	0,3639
Виробнича безпека	0,5738	0,4078	0,3827	0,2682	0,2257	0,2201	0,1121	0,0651
Маркетингова безпека	0,7097	0,7297	0,7816	0,6798	0,6277	0,5529	0,4743	0,4523

Інноваційно-інформаційна безпека	0,8157	0,7545	0,8746	0,9022	0,7645	0,7772	0,7036	0,6229
Безпеки з охорони праці	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,8726	1,0000	1,0000	0,8944
Силова безпека	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Інтегральний показник	0,7111	0,7769	0,7393	0,7441	0,6709	0,6372	0,6120	0,5208

Це відбулося за рахунок погіршення стану фінансової незалежності підприємства, що обумовлювалося зменшенням частки власного капіталу у загальній структурі недостатнім рівнем доходності через зниження маркетингової активності та незадовільний рівень функціонування каналів збуту. Негативною рисою у сфері економічної безпеки у цьому періоді є поступове посилення проблеми оновлення основних засобів та зменшення їх активної частини у загальній структурі.

Треба зауважити, що за період дослідження стан фінансової безпеки підприємства значно змінювався. Так, повернення довгострокових зобов'язань підприємств призвело до стабілізації стану підприємства та підвищення рівня його фінансової безпеки в І кварталі 2011 року та в І кварталі 2012 р. В свою чергу, виникнення поруш каналів постачання сировини та збуту готової продукції викликало проблеми у сфері маркетингової безпеки у III та IV кварталах 2012 р. Зниження ринкової активності скорочення обсягів виробництва та підвищення рівня собівартості сприяли погіршенню ефективності господарської діяльності підприємства. Спостерігається та подальше посилення проблем у сфері виробничої безпеки, обумовлене станом основних засобів та їх активної частини, що потребує для проведення оновлення значних капіталовкладень від підприємства.

Не дивлячись на те, що значення інтегрального показника економічної безпеки на кінець періоду дослідження залишилися на задовільному рівні, за наяв тенденції підприємство у короткостроковому періоді може опинитися у кризовому стані. Задля попередження цього на нинішньому етапі керівництву доцільно провести удосконалення стратегії розвитку із виявленням основних резервів його подальшого безпечного інноваційно-орієнтованого розвитку.

Висновки

Економічна безпека представляє стан суб'єкта господарювання, обумовлений достатнім рівнем ефективності використання наявних ресурсів, який забезпечує стабільний розвиток підприємства за рахунок його адаптації до умов функціонування та ефективної протидії загрозам і негативним впливам зовнішнього та внутрішнього середовища на основі мінімізації втрат з метою реалізації обраної стратегії діяльності.

За проведеними дослідженнями особливостей функціонування вітчизняних швейних підприємств запропоновано наступний склад функціональних складових економічної безпеки: фінансова, кадрова, виробнича, маркетингова, інноваційно-інформаційна, безпека з охорони праці, силова. В процесі управління безпечним розвитком швейного підприємства їх доцільно розглядати у контексті стратегічного, поточного та тактичного управління, що обумовлено необхідністю завчасного виявлення загроз попередження або зменшення рівня їх проявів для здійснення безпосереднього впливу на ситуацію, що складається. Необхідно здійснювати моніторинг рівня економічної безпеки швейного підприємства та запроваджувати заходи по управлінню рівнем економічної безпеки в розрізі функціональних складових.

На основі аналізу визначено основні проблеми конкурентоспроможності й економічної безпеки вітчизняних швейних підприємств, до яких належать: пошук джерел фінансово-інвестиційного та інноваційного функціонування, розвиток сировинної бази країни, формування сприятливих умов підвищення якості трудових ресурсів створення позитивного іміджу українського товаровиробника тощо. Ситуація погіршується за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції іноземного виробництва на ринку, для якої характерне краще для споживача співвідношення ціни та якості. Умови, що склалися, блокують можливість стабільного безпечного розвитку вітчизняних швейних підприємств, залишається невирішеним питання пошуку джерел їх ефективної господарської діяльності. Результати аналізу дають змогу пов'язати результати оцінки економічної безпеки швейного підприємства із загрозами для його діяльності.

Література:

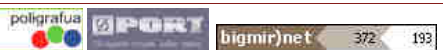
1. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. д-ра С.Ф. Покропивного. екон. наук. – К.: КНЕУ, 2003. – 608 с.
2. Плетникова, І.П. Определение уровня и планирование ЭБП // Вісник Технологічного університету Поділля. – 2000. – №4. – С.100-108.
3. Забродский, В. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / Забродский В., Капустин Н. // Бизнес-информ. – 1999. – № 5 (16) С. 35–37.
4. Ковалёв, Д. Экономическая безопасность предприятия / Ковалёв Д., Сухорукова Т. // Экономика Украины. – 1998. – № 10. – С. 48-51.
5. Озарина, О. Оценка составляющих экономической безопасности предприятия / Озарина О., Андрущенко М. // Материалы Международной научно-практической конференции «Проблемы обеспечения экономической безопасности». – Донецк: РИА ДонНТУ, 2001. – С. 105-108.
6. Ильяшенко, С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке // Актуальные проблемы экономики. – 2003. - № 3. - С. 12-19.
7. Ареф'єва, О.В. Планування економічної безпеки підприємства / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004.– 326 с.
8. Петрович, Й.М. Економіка підприємства: Підручник / Петрович Й.М., Кіт А.Ф., Семенів О.М. та ін. // За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів, «Новий Світ – 20С» 2004. – 680 с.
9. Круш, П.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник / П.В. Круш, В.І. Подвігіна, Б.М. Сердюк та ін.; за заг.ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, В.М. Сердюка К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 777 с.
10. Шульга, І.П. Економічна безпека акціонерних товариств як економічна категорія / І.П. Шульга // Академічний огляд. – Дніпропетровськ: ДУЕП. – № 2. – 2011 С.37-44.
11. Діденко, Є.О. Управління економічною безпекою підприємства (на прикладі підприємств швейної галузі): автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 – К.: КНУ 2012, - 20 с.
12. Камышникова, Э.В. Качественная оценка экономической безопасности предприятия на основе использования функции желательности / Э.В. Камышников Экономика: проблемы теории та практики: зб. наук. пр. – 2009. – Вып. 251, т. III. – С. 571-577.
13. Користін, О.Є. Економічна безпека: навч. посібник / Користін О.Є., Барановський О.І, Герасименко Л.В. та ін. // За ред. О.М. Джужі. – К.: Алерта; КНТ: Це учбової літератури, 2010. – 368 с.
14. Гічова, Н.Ю. Діагностика та підвищення економічної безпеки підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук.: спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (металургія)" / Н.Ю. Гічова. – Дніпропетровськ, 2010. – 20 с.
15. Лойко, Д.М. Функціональні складові економічної безпеки інноваційно-активного промислового підприємства /Д.М. Лойко // Теоретико-методологічні основи інвестиційно-інноваційної безпеки національної економіки України: Монографія / за ред. чл.-кор. НАПН України. д.е.н., проф. І. М. Грищенко, д.е.н., проф. В.М. Узун д.е.н., проф. М.П. Денисенка, 2013. К.: ПП Чебаненко Ю.А.– С. 298-315.
16. Лойко, В.В. Методичні аспекти діагностики рівня економічної безпеки / В.В. Лойко // Ефективна економіка. – 2013. – № 2 – [Електронний ресурс]. – Реж. доступу: www.economy.nayka.com.ua/
17. Лукашин, Ю.П. Адаптивные методы краткосрочного прогнозирования временных рядов / Лукашин Ю.П. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 416 с.

References.

1. Pokropivnij, S.F. (2003), "Factory economy: the textbook", K.: KNEU, pp. 608.
2. Pletnikova, I.P. (2000), "Level detection and planning EBP", *Visnyk Tehnologichnogo Universytetu Podillja* [Bulletin of technological university Podillja], vol. 4, pp. 100-110.
3. Zabrodskiy, V. and Kapustin N. (1999), "Theoretical bases of an estimation of economic safety of branch and firm", *Business-inform*, vol. 5(16), pp. 35-37.
4. Kovalev D. and Suhorukova T. (1998), "Economic safety of the factory", *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], vol. 10, pp. 48-51.
5. Ozarina O. and Andruchenko M. (2001), "Estimation of components of economic safety of the factory", *Problemy obespecheniya ekonomicheskoy bezopasnosti* [Problem: maintenance of economic safety] *Mezhdunarodnaja nauchnaja konferenciya* [International scientific conference], Donetsk, Ukraine, DonNTU, pp. 105-108.
6. Ilyashenko, S.N. (2003), "Components of economic safety of the factory and approaches to their estimation", *Aktualnie problemy ekonomiki*, [Actual problems of economy], vol. 3, pp. 12-19.
7. Arefieva, O.V. and Kuzenko, T.B., (2004), "Planning of economic safety of the factory", European university, Kiev, Ukraine.
8. Penrovich, I.M. (2004), "Factory economy: the textbook", *Noviy svit* – 2000, Lviv, Ukraine.
9. Krush, P.V. and Podvigina V.I. and Serduk B.M. (2007), "Factory economy: the manual", *Elga*, Kiev, Ukraine.
10. Shulga, I.P. (2010), "Economic safety of joint-stock associations as an economic class", *Akademichniy oglyad*, [Academic survey], vol. 2, pp. 37-44.
11. Didenko, E.O. (2012), "Management of economic safety of the factory (on an instance of sewing branch)": the author's abstract of the dissertation of Cand.Econ.: 08.00.04, KNU, Kiev, Ukraine.

12. Kamyishnikova, E.V. (2009), "Quality standard of economic safety of the factory on the basis of use of function of desirability", *Ekonomika: problem teorii ta prakty* [Economy: theory and practice problems], exhaustion. 251, vol.3, pp. 571-577.
13. Koryistin, O.E. and Baranovskiy O.I. and Gerasimenko L.V. and others (2010), "Economic safety: the manual", Alerta, KNT: *Cetr uchbovoi literature* [Centre of educational literature], Kiev, Ukraine.
14. Gichova, N.U. (2010), "Diagnostic and raise of economic safety of the factory": the author's abstract of the dissertation of Cand.Econ.Sci. 08.00.04, Dnepropetrovsk, Ukraine
15. Loyko, D.M. (2013), "Functional components of economic safety of the innovative active factory", *Teretiko-metodologichni osnovyi investiciyno-innovaciynoi bezp nacionalnoi ekonomiky Ukrainyi* [Theoretical and methodological bases of investment and innovative safety of national economy of Ukraine: the monography], Chebanenko U.A., K Ukraine.
16. Loyko, V.V. (2013), "Methodical aspects of diagnostic of level of economic safety", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol.2, available at: <http://www.economy.nayka.com> (Feb 2013).
17. Lukashin, U.H. (2003), "Adaptive methods of short-term forecasting of time rows", *Finansyi i statistika* [Finance and statistics], Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 13.02.201.

ТОВ "ДКС Центр"